

Suárez, més ombres que llum

Quaranta anys després del seu nomenament com a president, alguns polítics actuals reivindiquen la figura d'Adolfo Suárez, la qual, tanmateix, és la d'un polític limitat i poc brillant.

Reportatge de Miquel Payeras

El 3 de juliol de 1976 el rei Joan Carles de Borbó nomenava un jove de 34 anys com a nou president del Govern espanyol: Adolfo Suárez. D'aquí a pocs dies es compliran els quaranta anys d'aquell esdeveniment. De segur que servirà perquè els mitjans de comunicació espanyols lloïn la figura i el llegat polític del "president de la Transició", tal com se'l sol conèixer.

El record de Suárez és avui invocat per alguns polítics, entre d'altres Mariano Rajoy, Albert Rivera i fins i tot Pedro Sánchez. Segurament ho fan perquè no coneixen gaire la història d'aquells anys. Perquè en realitat no va ser l'estadista brillant que molts suposen. La seva carrera política en democràcia tingué força més ombres que llums.

Falangista

S'inicià a la política el 1958, a 26 anys, de la mà de Fernando Herrero Tejedor, un destacat falangista segovià, el qual li procurà càrrecs menors fins que el 1968 el féu nomenar governador civil de Segòvia, lloc que abandonà l'any següent per traslladar-se a viure a Madrid com a nou director general de Ràdio i Televisió Espanyola (1969-1973). Una setmana abans de la mort de Francisco Franco el Govern el va convertir en ministre secretari general del Moviment, el partit únic de la dictadura.

Al cap de poc més de mig any el rei el trià per ocupar la presidència. Entre 1976 i 1981 estigué al capdavant del poder executiu. Quan morí, el 23 de març de 2014, gairebé tots els mitjans de comunicació espanyols el valoraren com un gran estadista i el polític que portà la democràcia a l'Estat. Tanmateix, la seva biografia real, allunyada de les versions ensucrades que tant agraden a Madrid, mostra el perfil d'un polític molt limitat que tingué més fracassos que èxits.

Inculte i anticatalanista.

Un dels trets més rellevants de Suárez era la seva molt profunda incultura, la qual el portà a riure-se'n, de les llengües i

SUÁREZ. Com a president (a l'esquerra, moment en que jurà el càrrec) arribà al cim de la seva carrera, com a líder polític tant d'UCD com del CDS fou desastrós.

cultures diferents de la castellana. Ho va fer en una entrevista a la revista francesa *Paris Match*, l'agost de 1976. El periodista, fent-se ressò del clam a favor de la normalització del català a Catalunya i del basc i el gallec en els respectius territoris, li demanà sobre la possibilitat que en un futur immediat el seu Govern acceptés l'ensenyament en aquestes llengües. La resposta fou aquesta: "La seva pregunta, perdoni, és idiota. Comenci vostè per trobar-me professors que puguin ensenyar física en basc, en català... Siguem seriosos".

Com que tenia una capacitat innata per intuir d'on venia el vent i posar-se sempre al seu favor, aviat canvià de postura quant a les reivindicacions culturals i polítiques del nacionalisme. Així ho féu quan va entendre que les autonomies eren el futur inexorable i que calia tendir ponts amb el nacionalisme basc i gallec, els quals recuperaren les seves respectives institucions d'autogovern amb Suárez de president a Madrid.

El seu paper en la reforma

Entre el juliol de 1976 i l'aprovació de la Constitució, al desembre de 1978, la tasca de Suárez com a president fou estrictament observada, per no dir controlada, pel rei espanyol i els seus assessors. Cal entendre que presidia, però que era el rei el que nomenava ministres i en general les persones, de la seva confiança, que ocupaven els llocs clau, com per exemple Torcuato Fernández-Miranda a la presidència de les Corts i el general Manuel Gutiérrez Mellado a la molt delicada Vicepresidència Primera per Afers de Defensa, entre altres exemples. No vol dir això que Suárez estigués totalment lligat de mans i peus, però sí que el paper que se li atribueix habitualment, quant al protagonisme que tingué, pareix clarament exagerat.

És veritat, no obstant, que el seu paper en l'aprovació de les Corts franquistes de la llei de reforma fou important. El seu natural simpàtic i extravertit sumat a la falta d'ideologia li permeteren convèncer o –segons algunes fonts– enganyar molts

falangistes i altres conservadors procuradors en Corts perquè votessin a favor de la reforma política el desembre de 1976. I a d'altres, senzillament, els subornà. Un amic i col·laborador de Suárez, el mallorquí Josep Melià i Pericàs, explicà a aquest setmanari en una entrevista, el 1997, respecte a com es va fer aquella operació, que "sabíem què havíem de fer i ho fèrem", referint-se al joc brut: regals, pagar viatges luxuosos, diners i presents en general que es donaren a no pocs procuradors perquè votessin a favor de la reforma.

Constitució i autonomies

Passada la reforma, Suárez començà a cometre greus errades polítiques. La primera fou presentar-se a les eleccions de 1977. Malgrat que encara comptava amb el suport del rei, no era capaç de dirigir un partit. I menys un que era d'al·luvió, com ho fou la Unió de Centre Democràtic (UCD).

El mes de març de 1976 el Partit Popular –cal no confondre'l amb l'actual–, liderat per Pio Cabanillas i José María de Areilza, la Federació de Partits Liberals i el Partit Demòcrata Popular anunciaren un pacte per formar una sola candidatura centrista per a les futures eleccions. El candidat a president havia de ser Areilza. Però el mes d'abril els diaris de Madrid començaren a especular que Suárez es presentaria a les eleccions, al contrari del que la majoria d'observadors havia suposat fins aleshores, i que el seu objectiu era comandar aquell centre incipient. En efecte: Areilza li cedí el pas i Suárez es posà al capdavant del que s'anomenà Unió del Centre Democràtic, al qual se sumaren més formacions. Guanyà les eleccions de 1977 però sense majoria absoluta. Tot d'una es manifestaren divergències internes a la UCD que el president no va saber solucionar. →

EL DESASTRE ARRIBÀ EL 1981 QUAN, EN UN MAGNE ACTE D'IRRESPONSABILITAT MAI NO REPETIT PER UN PRESIDENT, VA DIMITIR

→ Si la incapacitat de governar UCD començava a notar-se, el seu paper en el procés constitucional tampoc fou massa brillant. És cert que la Constitució s'aprovà el desembre de 1978. I que va ser considerat en general com un èxit de Suárez. Tanmateix, el principal problema de la redacció constitucional, la definició de l'estructura de l'Estat, que ha provocat tants de maldecaps que encara avui es pateixen, és directament imputable al president. En efecte, assumí la teoria de Miguel Herrero de Miñón –expressada, entre d'altres llocs, en el *Diario de Mallorca* del 17 de gener de 1976 – de la generalització autonòmica –*el café per a tothom*, que se'n deia– que al capdavant es plasmà a la Constitució. I

tot, per intentar igualar el desig d'auto-govern de Catalunya i el País Basc.

La irresponsabilitat, 1979-1981

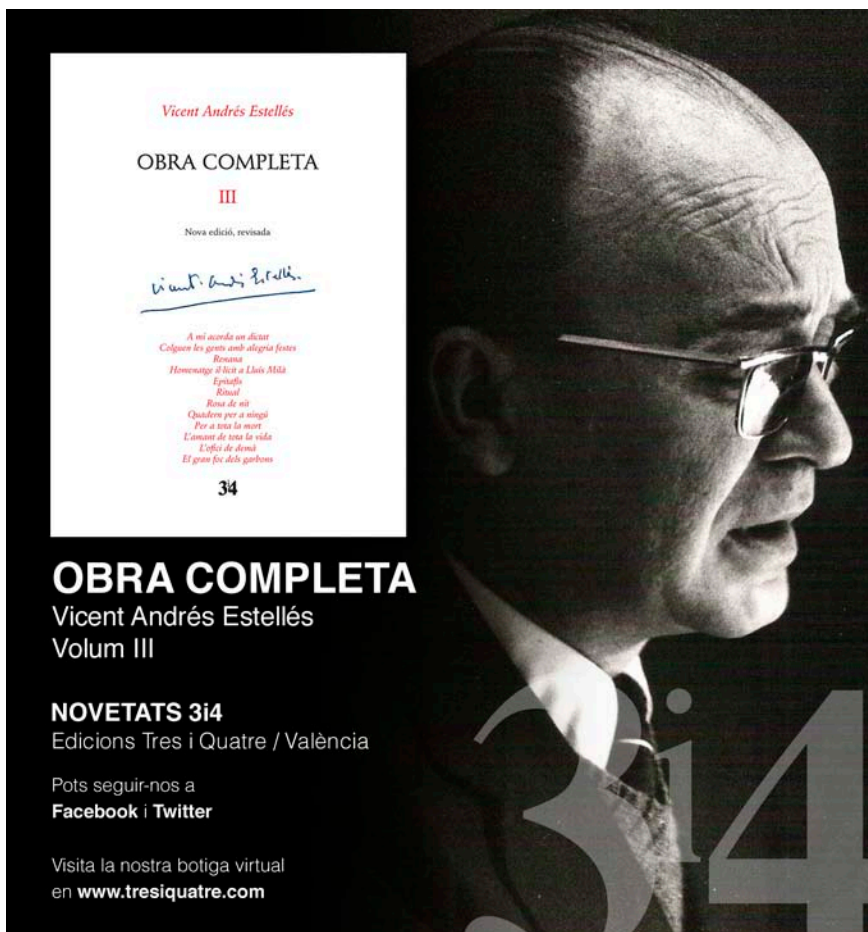
Si voler comandar la UCD i presentar-se a les eleccions el 1977 fou una errada, que persistís en l'equivocació el 1979 va ser letal per a la seva carrera política. Si s'hagués retirat el 1977 ningú no dubtava aleshores que hauria tingut el favor del rei en forma de càrrecs destacats per a la resta de la vida. Tanmateix, la seva ambició extrema el portà a creure's –com tants d'altres líders polítics– imprescindible. I per això volgué novament ser candidat dos anys després. “La gran equivocació de la seva biografia va ser presentar-se a les eleccions de 1979”

valorava el mes passat el periodista Tom Burns, corresponsal a Madrid de diversos mitjans britànics i nord-americans en els anys de la Transició, a la presentació del seu llibre a Palma *De la fruta madura a la manzana podrida. El laberinto de la transición española*. I afegia: “Suárez era un bon executiu d'ordres [com ho havia fet el 1976 per assolir la reforma] però no va ser mai un bon polític de partit”.

Tornà a guanyar les eleccions en minoria però va ser un èxit efímer. La seva ineptitud a l'hora de dirigir el partit convertí la UCD en un castell de sorra que s'esllavissava cada vegada més. El desastre arribà el 1981 quan, en un magne acte d'irresponsabilitat mai no repetit per un president, dimiti. Malgrat que els seus exegetes sempre han assegurat que ho va fer per intentar aturar el cop d'Estat –que es produí el 23 de febrer d'aquell any– els historiadors més fiables del període, com Javier Tusell, descarten qualsevol altra raó que no fos que, com a conseqüència de la seva incapacitat en qualitat de president del Govern i cap d'UCD, el rei li retirà el suport.

Liderat patètic

Com sol passar amb els polítics que no saben acceptar que el seu temps ha passat, Suárez s'entestà a demostrar a tothom que continuava essent un líder. I lògicament fracassà. Estrepitosament. Abandonà UCD i fundà el seu partit particular, el Centre Democràtic i Social (CDS), amb el qual pretenia ocupar un ampli espai entre Aliança Popular i el PSOE. Però ja era un home més empresonat en les seves pròpies fantasies que un polític amb capacitat per analitzar correctament la realitat. Aconseguí escó per a ell al Congrés a les eleccions de 1982, 1986 i 1989, però l'aventura del CDS fou patètica, mai no assolí prou força per fer ombra a la dreta ni a l'esquerra i Suárez no aconseguí més que arrossegar-se políticament els últims anys, fins que a la fi reconegué que “m'estimen però no em voten” i abandonà la política el 1991. ●

Vicent Andrés Estellés

OBRA COMPLETA

III

Nova edició, revisada

Vicent Andrés Estellés

A mi acorda un dicent
Colpeja les ganes amb oligras festes
Romana
Homenaje al lloc a Lluís Alà
Episodi
Riu
Rosa de mi
Quèdrem per a sinquí
For a tota la mort
L'amant de tota la vida
L'eficà de demà
El gran for, dels garçons

34

OBRA COMPLETA
Vicent Andrés Estellés
Volum III

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.com